

OPONENTSKÝ POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Téma: Sexuální násilí na ženách za ozbrojeného konfliktu – úloha mezinárodních trestních tribunálů

Autorka: Eva Sochorová

Problematika, kterou autorka zvolila pro zpracování, rozšiřuje okruh prací zaměřených na problematiku práv žen, které jsou na Katedře mezinárodního práva Právnické fakulty Univerzity Karlovy zpracovány a předloženy k posouzení. Zvolené téma nelze než přivítat, neboť prací s tímto zaměřením se neobjevuje mnoho a pouze díky přístupu paní docentky Hýbnerové (vedoucí DP) roste především mezi studentkami o tato dosud opomíjená témata zájem. Zaměření diplomové práce je tedy nutné hodnotit kladně.

Předkládaná práce je vedle úvodu a závěru rozdělena do pěti kapitol, které jsou dále velmi detailně členěny. V úvodu práce autorka nejprve provádí stručnou rekapitulaci aktivit mezinárodního společenství, pokud jde o práva žen. Upozorňuje na nutnost odlišení mezinárodního práva lidských práv, mezinárodního humanitárního práva a mezinárodního práva trestního s tím, že tato odvětví nelze zaměňovat. Následně podává stručný nástin struktury práce, řazení a obsah jednotlivých kapitol.

Po úvodu následuje kapitola s názvem „Mezinárodní humanitární právo“. Hned v úvodu této kapitoly se objevuje konstatování „*MHP jsou tedy pravidla uplatňovaná za ozbrojeného konfliktu, ať již vnitrostátního nebo mezinárodního, chrání osoby, které se konfliktu nezúčastňují...*“ – v této souvislosti se jeví jako vhodné, aby se diplomantka v rámci ústní obhajoby vyjádřila k tomu, jak a kde je tedy upravena ochrana osob, které se konfliktu účastní. Bližší vysvětlení by také zasluhoval opakovaně používaný pojem „chráněné osoby“.

Na str. 11 práce se objevuje následující konstatování, u něhož je nutné se při obhajobě také zastavit „*Je však nutné zdůraznit, že nestátní aktéři nejsou vázáni pravidly lidských práv.*“ Následující části této kapitoly práce deskriptivním způsobem přibližují jednotlivé mezinárodní dokumenty humanitárního práva a aktivity a kroky států v této oblasti. Přes jistou míru popisnosti podávají strukturovaný přehled, který čtenáři osvěžuje mnohdy již zapomenutá fakta.

Avšak poslední odstavec kap. 2.3.2 rozezlí i mírné povahy – rozdíly mezi muži a ženami, pokud jde o míru ochrany a respektu. Je zřejmé, že jde o daň za letitost použitého pramenu, a že takové pojetí by dnes neuspělo. Nicméně tuto skutečnost mohla diplomantka alespoň minimálně komentovat a ne pouze bez dalšího citaci použít jako konečný fakt. V kap. 2.3.3 se problému již

diplomantka dotýká, stále však velmi patrně a spíše jen náznakem. V kap. 2.3.4 již obavy z případné kritiky dokumentů přijatých v minulosti překonává a poměrně příkře odmítá pojetí cti a důstojnosti ženy v rozsahu, jakém byly tyto pojmy chápány v období po 2. sv. válce. Se zde nastíněným pojetím nelze než souhlasit.

Následující kapitola je věnována „Mezinárodnímu právu trestnímu“. Autorka nejprve stručně vymezuje pojem mezinárodního práva trestního a následně se věnuje zločinům podle mezinárodního práva, které charakterizuje jako „nejzávažnější a nejnebezpečnější jednání, jejichž protiprávnost je odvozena z obyčejového mezinárodního práva“ – proti čemuž nelze nic namítat. Dále se v této kapitole práce diplomantka detailně věnuje sexuálnímu násilí jako válečnému zločinu, zločinu proti lidskosti a zločinu genocidia. Tato část práce je napsána přehledně, strukturovaně a se znalostí věci.

Další kapitola práce přináší přehled mezinárodních trestních tribunálů ad hoc. Tato část práce sumarizuje obecně známá fakta. Přestože se tato část práce vyznačuje poměrně vysokou mírou deskripce, prokázala zde diplomantka schopnost srovnání a nalezení rozdílů mezi jednotlivými tribunály.

Předposlední kapitola práce nese název „Nejvýznamnější rozhodnutí ICTR a ICTY v kontextu sexuálního násilí“. V ní se autorka zaměřila na konkrétní případy projednávané těmito tribunály. Kladně je třeba hodnotit, že autorka nezůstává u pouhého popisu jednotlivých případů, ale hodnotí a posuzuje je i z pohledu jejich důležitosti v konkrétních souvislostech.

Poslední kapitola práce je věnována Mezinárodnímu trestnímu soudu. Jedná se o krátkou kapitolu, která se zaměřila na stručnou charakteristiku soudu a problematiku odškodnění obětí.

V samotném závěru práce diplomantka rekapituluje závěry, ke kterým v práci dospěla. Vedle shrnutí toho pozitivního, co bylo na mezinárodní scéně učiněno, pokud jde o regulaci a trestání sexuálního násilí páchaného na ženách, se nebojí být i kritická a správně si uvědomuje diskutabilní či sporná místa, která přetrvávají a zasluhují pozornost.

Po obsahové stránce splňuje práce požadavky kladené na tento typ prací. Autorka prokázala schopnost zpracovat zvolené téma způsobem a v kvalitě, který je od tohoto typu prací očekáván. Prokázala schopnost orientace v problematice, což je zřejmé i ze seznamu použité literatury. V práci nechybí ani vlastní názory a stanoviska autorky, někdy polemizující či kritické. Přesto v některých momentech autorka problém pouze lehce nastíní, aniž by se pustila do hlubšího rozboru. Bez ohledu na drobné nedostatky práce a uvedené výhrady, nelze zpochybnit její přínos, který je nutné spatřovat v tom, že rozšiřuje okruh odborných prací, které se zabývají problematikou práv žen.

Také po formální stránce splňuje předložená diplomová práce požadovanou kvalitu. Občasné gramatické chyby, které se v práci objevují, jí zbytečně ubírají na kvalitě (např. na str. 14 se objevuje hned několik hrubých pravopisných chyb), nepředstavují však problém zásadní povahy (kterému by

se navíc dalo pečlivou jazykovou korekturou snadno předejít). Po rozsahové stránce patří práce ke standardu tohoto typu prací. Celá práce je doplněna přiměřeným poznámkovým aparátem a seznamem použité literatury.

Na základě celkového posouzení předložené diplomové práce **doporučuji** tuto k ústní obhajobě před komisí a v případě, že v jejím průběhu diplomantka zodpoví v posudku vznesené dotazy, navrhuji hodnocení stupněm „výborně“.

V Praze 14. března 2014

JUDr. Monika Bayerová, Ph.D.